

Jalostuksen tavoiteohjelma 2026-2030

EESTINAJOKOIRA

PÄIVITYS

Hyväksytty rotujärjestön kokouksessa
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	4
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
4. RODUN NYKYTILANNE	7
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	7
4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	15
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	15
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	16
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	17
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	21
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	21
4.3. Terveys ja lisääntyminen	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	23
4.3.4 Lisääntyminen	24
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	24
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	24
4.4. Ulkomuoto	25
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	29
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	32
6.1 Jalostuksen tavoitteet	32
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	33
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	33
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	34
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	35
7. LÄHTEET	36
8. LIITTEET	36

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Eestinajokoira on pääasiassa jänistä, mutta myös kettua ja ilvestä ajava metsästyskoira. Koira on keskikokoinen, voimakasluustoinen ja kolmivärinen, harvemmin kaksivärinen. Säkäkorkeus tulee olla uroksilla 45-52 cm ja nartuilla 42-49 cm. Eestinajokoira on luonteeltaan erittäin riistaverinen, mutta kotioiloissa tasapainoinen, eloisa ja ystävällinen. Metsästyksen lisäksi eestinajokoiran kanssa voi osallistua näyttely- ja ajokoetoimintaan, rotu soveltuu harrastuskaveriksi myös muihin koiraharrastuslajeihin mm. agilityyn, tokoon tai jäljestämiseen.

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Tämä jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) antaa tietoa eestinajokoiran luonneominaisuuksista, terveystilanteesta ja jalostuksesta, sekä käy lyhyesti läpi rodun alkuperää, saapumista Suomeen ja rodun tämänhetkistä tilaa Suomessa. JTO:ssa kerrotaan jalostuksen tavoitteista ja niistä toimenpiteistä, joilla tavoitteisiin pyritään.

Jalostuksen tavoiteohjelma tukee kasvattajien suunnitelmia tulevassa kasvatustyössään. Samalla JTO toimii tiedonlähteenä rotua harrastaville ja siitä kiinnostuneille. Jalostuksen tavoitteena on, että eestinajokoira säilyy terveenä, luonteeltaan ja ulkomuodoltaan rotumääritelmän mukaisena ja tyypiltään metsästyskoirarotuna. Käyttöominaisuuksien sekä yhteiskuntakelpoisuuden säilyttäminen tulee ottaa huomioon jalostusvalinnoissa. Erityisesti harvalukuisilla roduilla tärkeimpiä jalostuksen tavoitteita on turvata rodun perinnöllinen monimuotoisuus.

Luonne ja käyttäytyminen, käyttöominaisuudet sekä ulkomuoto

Eestinajokoira on keskikokoinen, vankkarakenteinen metsästyskoira, jonka pääasiallisimmat levinneisyysalueet ovat Viro, Venäjä ja Suomi. Eestinajokoiralla on jäniksen ja ketun ajon lisäksi perinnöllisiä taipumuksia myös supin ja ilveksen sekä jopa suden ja karhun metsästyksen. Eestinajokoiran luonne on tasapainoinen, eloisa ja ystävällinen. Rauhallisesta ja lempeästä luonteestaan huolimatta rodun riistavietti on erittäin voimakas. Luonteeltaan ja ulkomuodoltaan suomalaiset eestinajokoirat vastaavat hyvin rotumääritelmää.

Terveys ja lisääntyminen

Suomalaisen eestinajokoiran terveyttä on vaikea arvioida rodun vähäisen kannan vuoksi, mutta perinnöllisten vikojen ja sairauksien kannalta eestinajokoiraa pidetään rodun harrastajien parissa hyvinkin terveenä rotuna. Harrastajien ja kasvattajien kesken rodun terveydentilan kokonaisvaltainen tutkiminen ja mielenkiinto tutkimuksia kohtaan onkin selkeästi viime vuosina lisääntynyt.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

Jalostukseen soveltuva koira on rodunomainen sekä ulkomuodoltaan että käyttäytymiseltään eikä sillä ole arkielämää haittaavia tai koiran hyvinvointiin vaikuttavia vikoja tai sairauksia, jotka aiheuttavat koiralle kipua tai epämukavuutta tai rajoittavat koiran lajityypillistä elämää. Koiran pitää myös pystyä lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan sekä polveutua mahdollisimman pitkäikäisistä suvuista. Jalostukseen käytettävän koiran (narttu/uros) suositellaan olevan iältään vähintään 2-vuotias, mielellään tätä vanhempi, jotta sen ja lähisukulaisten ominaisuuksista saadaan mahdollisimman varmaa tietoa jalostusta varten. Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun

yläikärajaksi suositellaan 5 vuotta. Perinnöllisen edistymisen saavuttamiseksi jalostukseen käytettävien yksilöiden tulee olla ominaisuuksiltaan ja kokonaisuutena rodun keskitasoa parempia. Jalostuksessa tulee turvata jokaisen rodun perinnöllinen monimuotoisuus eli rodun eri yksilöitä käytetään jalostukseen monipuolisesti. (Kennelliiton yleinen jalostusstrategia 2024-2028)

Eestinajokoirien jalostuksessa pyritään luonteeltaan tasapainoiseen ja terverakenteiseen koiraan, joka on metsästyskäytössä monipuolinen ajaen pääsääntöisesti jänistä ja kettua. Jalostuksen painopisteenä tulisi pitää hyvien metsästysominaisuuksien vahvistamista, päämääränä sitkeästi työskentelevä, tehokkaasti riistan löytävä ja jäljittävä sekä soinnukkasti haukkuva eestinajokoira. Metsästysominaisuuksien lisäksi on kiinnitettävä huomiota terveyteen, ulkomuotoon ja luonteeseen. Terveiden osalta suositellaan, että jalostukseen käytettäviltä koirilta olisi kuvattu ainakin lonkat ja kyynärnivelet virallisin tuloksin. Jalostukseen käytettävän eestinajokoiran kokoon tulee kiinnittää huomiota yhdistelmiä suunniteltaessa, jotta koko pysyy rotumääritelmän mukaisena eikä kasva liian suureksi. Myös sukusiitosaste pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena, sukusiitos neljälle sukupolvelle mielellään 0% tai lähellä sitä, kokonaissukusiitosprosentti 2% tai alle. Koska rodun jalostuspohja on Suomessa melko suppea, tulee jalostuskäytössä päähuomio pitää mahdollisimman laajan materiaalin käytössä. Yksittäisiä koiria sekä samoja sukulinjoja tulisi käyttää harkiten jalostukseen. Koirayksilöillä ei tulisi olla kuin enintään kaksi pentuetta ja yhdistelmien uusintaa ei suositella.

Perinnöllisiä sairauksia tai vikoja omaavat koirat tulee jättää jalostuksen ulkopuolelle. Vian vakavuus huomioiden myös saman pentueen muiden yksilöiden jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Ensimmäiset tiedot ajokoirista on löydetty n. 4000 vuotta eKr. Tällöin muinaiset egyptiläiset kuvasivat sen ajan koiria piirroksissa. Niillä oli riippuvat korvat, ja ne ajoivat riistaa haukkuen. Ajokoirien suuri ryhmä koirasukujen piirissä kuuluu alun alkaen vanhaan maailmaa.

Virossa käytettiin metsästyksessä vuoteen 1914 asti pääasiassa niin kutsuttuja venäläis-puolalaisia ajokoiria ja kettuterriereitä. Niiden sekoituksista kehittyivät paikalliset ajokoirat. Suomenajokoiria tuotiin maahan 1920-luvulla, ja myös ne vaikuttivat paikallisten koirarotujen muotoutumiseen. Vuonna 1934 Virossa kiellettiin metsästäminen suuremmilla kuin 45 cm säkäkorkeudeltaan olevilla koirilla. Tuohon aikaan kaikki riista metsästettiin ajokoirien avulla, ja riistaeläimet olivat vähentyneet dramaattisesti. Säännöksellä yritettiin välttää ylimetsästystä. Tämä antoi viimeisen sysäyksen eestinajokoiran jalostukselle. Eestinajokoiran kehittämisessä on käytetty myös beaglea, sveitsinajokoiria (gewöhnlicher schweizer laufhund), luzerninajokoiria ja berninajokoiria (dreifarbiges berner laufhund). Soveliaimmiksi osoittautuivat koirat, joissa oli paikallista ajokoiraa, beaglea ja sveitsinajokoiraa. Näiden rotujen vaikutus näkyy eestinajokoirassa tänäkin päivänä. Valitettavasti suurin osa jalostusmateriaalista tuhoutui sodan aikana.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

Vuosina 1947–1954 tarkastettiin ja arvioitiin 2460 ajavaa koiraa, joukossa niin puhtasrotuisia kuin risteytettyjä ja täysin sekarotuisiakin. Syyskuuhun 1954 mennessä oli löydetty 48 suhteellisen samantyyppistä pienikokoista yksilöä, jotka esitettiin arviointitoimikunnalle 24.-26.10.1954. Tämän

seurauksena Neuvostoliiton maatalousministeriön päätöksellä nro 161 (27.12.1954) rotumääritelmä hyväksyttiin virallisesti, ja se julkaistiin ensin Venäjäksi. Viron saavutettua itsenäisyyden Eestin Kennelliitto hyväksyi rotumääritelmän heinäkuussa 1998.

04.09.2019 FCI:n (Federation Cynologique Internationale) hallitus antoi eestinajokoiralle ns. väliaikaisen hyväksynnän FCI:n rotuna. Tämä on tärkeä päätös Virolle, koska rotu on Viron ainoa kansallinen koirarotu.

Eestinajokoiran tunnustamista edelsi pitkä ja intensiivinen valmistelutyö. 18.08.2018, tasan 100 eestinajokoiraa kokoontui yhteen juhlalliseen "Viron sata ajokoiraa" -tilaisuuteen Luigen näyttelyareenalle. Tilaisuus oli symbolinen lahja 100 vuotta täyttäneelle Viron tasavallalle. Kaukaisimmat osallistujat olivat matkustaneet Norjasta, Liettuasta ja Venäjältä. Viron kennelliiton tavoitteena oli koota yhteen vähintään 60 eestinajokoiraa, jotta FCI:n kansainväliset rotukoira-asiantuntijat voisivat tarkistaa koirat, tarkistaa olemassa olevan populaation jalostustandardit ja arvioida lopulta, puolletaanko eestinajokoiran kansainvälistä tunnustamista.

Väliaikainen status antaa eestinajokoirille oikeuden kilpailla kaikista titteleistä FCI:n arvonnäyttelyissä. CACIB:ia ei FCI vielä kuitenkaan vahvista ja näin ollen ne eivät voi myöskään tulla kansainvälisiksi valioiksi (C.I.B.). Virallisen statuksen lopullinen hyväksyminen vaatii vielä muutaman vuoden. Tästä eteenpäin eestinajokoirien sukutauluissa täytyy kuitenkin jo olla FCI:n logo.

Ensimmäiset koirat Suomessa ja koiramäärän kehitys

Suomeen ensimmäiset eestinajokoirat tuotiin vuonna 1986-87, uros Poiss SF17288/87 ja narttu Plika SF17289/87. Koirat ovat olleet melko läheistä sukua toisilleen sillä Plikan emä Kati NLP-4658 oli Poiss-uroksen sisko. Ensimmäinen pentue syntyi näille kahdelle (Poiss x Plika) vuonna 1988 ja toinen vuonna 1989. Ensimmäiseen pentueeseen syntyi 11 ja toiseen 10 pentua. Ensimmäisestä pentueesta käytettiin jalostukseen useampia yksilöitä. Koiramäärän kehitys on ollut siitä alkaen melko vaihtelevaa, pentueita on syntynyt pääosin 1-6 vuodessa, muutamana vuonna enemmän. Tuontikoiria on rekisteröity 0-11 vuodessa, useimmiten kuitenkin vain 0-1.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotujärjestö ja yhdistystoiminta

Eestinajokoirien rotujärjestönä toimii Suomen Ajokoirajärjestö-Finska Stövarklubben ry (SAJ-FSK ry). Rotujärjestö on maan suurin Suomen Kennelliiton alainen rotujärjestö, johon kuuluvat 44 eri rotua edustavat korkeajalkaiset ajokoirat FCI:n ryhmästä 6. Järjestössä on jäseniä nykyään noin 6000. Oulussa sijaitseva toimisto palvelee ajokoiraa-asioissa jokaisena arkipäivänä.

Ajatus eestinajokoirayhdistyksestä sai alkunsa kevättalvella 2006 erälle.net -keskustelupalstalla. Siellä toisilleen tuntemattomat eestinajokoiraharrastajat kirjoittivat kokemuksiaan ja innostuivat oman yhdistyksen perustamisesta. Ensimmäinen tapaaminen oli Laukaalla 2006, tällöin rodulle valittiin ensimmäinen jalostusneuvoja mutta itse yhdistys jäi vielä perustamatta. Vuonna 2007 perustettiin Suomen Ajokoirajärjestön eestinajokoirajaos, tällä mallilla jatkettiin vuoteen 2010 saakka jolloin perustettiin Kajaanissa Suomen Eestinajokoirayhdistys ry. Vuonna 2019 yhdistyksen kotipaikka vaihtui Kuopioon. Yhdistys on Suomen Ajokoirajärjestö ry:n sekä Suomen Kennelliitto ry:n jäsenyhdistys.

Suomen Eestinajokoirayhdistys ry:n jäsenmäärä ja sen kehitys näkyy alla olevassa taulukossa.

Vuosi	Jäsenmäärä
2016	63
2017	51
2018	59
2019	67
2020	66
2021	76
2022	84
2023	91
2024	90

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Suomen Ajokoirajärjestö ry vastaa alaistensa rotujen jalostuksesta, näin ollen myös eestinajokoirien jalostustoiminta kuuluu SAJ:n alaisuuteen. SAJ:n jalostustoimikunta seuraa rotujen ominaisuuksien kehittymistä koirien näyttely- ja koetulosten pohjalta niin käyttöpuolen kuin ulkomuodon suhteen, asettaa jalostustoiminnalle päämäärät, antaa kasvattajille jalostusneuvontaa sekä palkitsee vuosittain ansioituneet kasvattajat.

Jalostustoimikunta seuraa eestinajokoiran terveystilannetta ja pyrkii käytössä olevin menetelmin vähentämään eestinajokoiralla esiintyviä perinnöllisiä vikoja ja sairauksia sekä vastaa rodun tehollisen kannan ja geenipohjan säilymisestä riittävän laajana. Toimikunta valitsee myös jalostusneuvojat kennelpiirien ehdotusten mukaan. Toimikunta järjestää jäsenistölle ajokoir- ja kettukoirapäivät sekä kasvattajakursseja muutaman vuoden välein.

Tällä hetkellä Suomen Eestinajokoirayhdistys ry:n hallitus toimii myös jalostustoimikuntana. Kahdella hallituksen jäsenellä on suoritettu jalostusneuvojan koulutus.

SAJ:n osuus eestinajokoirien jalostusneuvontaan on ollut hyvin vähäinen, eikä heillä ole jäsentä eestinajokoiran jalostustoimikunnassa.

Suomen Eestinajokoirayhdistys ry:n tarkoituksena on kehittää ja ylläpitää eestinajokoiran käyttööminäisyyksiä sekä rotumääritelmän mukaista ulkomuotoa. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää Suomessa puhdasrotuisten ja terveiden eestinajokoirien kasvatusta ja jalostusta sekä niiden käyttöä ja tunnetuksi tekemistä. Tarkoituksensa edistämiseksi yhdistys julkaisee jäsentiedotetta, ylläpitää www-sivuja, järjestää näyttelyitä, kokeita, kilpailuja ja tapaamisia tarpeen mukaan, tarjoaa kasvattajille jalostusneuvontaa sekä kerää ja tallettaa tietoa rodun nykytilanteesta.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin ja autoimmuunitauteihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminen ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20 - 50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä. (MMT Katariina Mäki 5.8.2013.)

Monimuotoisuutta turvaava suositus eestinajokoiralla tarkoittaisi 5,20 jälkeläistä per jalostukseen käytettävä koira. Yhtä koiraa tulisi siis käyttää jalostukseen ainoastaan kerran, jos maamme halutaan rakentaa geneettisesti mahdollisimman monimuotoinen eestinajokoirakanta. Käytännössä näin tiukka raja on kuitenkin melko mahdoton. Suosituksena voidaan kuitenkin pitää, että samaa koiraa käytettäisiin jalostukseen maksimissaan kaksi kertaa, samoja yhdistelmiä ei toisteta ja pentuesisaruksille tulisi valita erisukuiset kumppanit.

Oheisessa taulukossa (taulukko 2) on Suomessa aikavälillä 2014-2024 rekisteröidyt eestinajokoirat. Rodun rekisteröintimäärät ovat Suomessa pysyneet suurin piirtein samoina viimeisen yhdentoista vuoden ajan tuontikoirien määrän ollessa jatkuvasti vähäinen (1-2 kpl /vuosi). Tarkastelujaksolla 2014-2024 on rekisteröity keskimäärin 32 eestinajokoiraa per vuosi.

Taulukko 2. Eestinajokoirien rekisteröintitiedot Suomessa vuosilta 2014-2024.
(Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 9.1.2025)

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	8	28	13	50	41	25	13	33	52	43	37
-tuonnit	0	1	2	2	4	2	1	0	0	2	1
Rekisteröinnit yhteensä	8	29	15	52	45	27	14	33	52	45	38
Pentueet	2	5	1	7	6	4	2	6	7	5	5
Pentuekoko	4,0	5,6	13,0	7,1	6,8	6,2	6,5	5,5	7,4	7,2	7,4
Kasvattajat	2	5	1	7	6	4	2	6	7	5	5
Jalostukseen käytetyt eri urokset											
-kaikki	2	5	1	6	6	4	2	5	7	5	5
-kotimaiset	1	1	1	5	6	3	1	4	4	3	4
-tuonnit	1	4	0	1	0	1	1	1	0	1	0
-ulkomaiset	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	1
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4v2kk	4v1kk	4v11kk	5v2kk	4v2kk	4v6kk	5v3kk	3v7kk	4v9kk	2v6kk	3v10kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut											
-kaikki	2	5	1	7	6	4	2	6	7	6	5
-kotimaiset	2	5	1	7	6	4	2	4	7	5	3
-tuonnit	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	2
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5v5kk	5v4kk	4v8vv	5v3kk	4v10kk	4v1kk	4v9kk	5v2kk	5v6kk	4v2kk	5v1kk
Isoisät	4	10	2	10	9	7	3	9	12	8	8
Isoäidit	4	9	2	10	10	7	3	11	12	7	9

Tehollinen populaatio	3 (75%)	7 (70%)	1 (50%)	9 (64%)	8 (67%)	5 (62%)	3 (75%)	8 (67%)	9 (64%)	8 (67%)	7 (70%)
Sukusiitosprosentti	0,35%	0,96%	2,21%	1,91%	2,07%	1,96%	0,99%	0,85%	1,60%	1,68%	1,29%

Tarkastelujakson aikana jalostukseen käytettyjen koirien ikä on vaihdellut vajaasta kolmesta vuodesta reiluun **viiteen** vuoteen. Ikähaitari on ollut uroksilla hieman laajempi kuin nartuilla, joilla

keskimääräinen jalostusikä sijoittuu **alle 3 vuodesta reiluun 5 vuoteen**. Tämä kertoo arvion keskimääräisestä rodun sukupolven pituudesta.

Taulukossa 2 esitetty **tehollinen populaatiokoko** kuvaa kannan jalostuspohjan laajuutta. Tehollinen koko lasketaan sukupolvittain, ja se on aina pienempi kuin varsinainen koirien lukumäärä. Tehollinen koko voi olla suuruudeltaan korkeintaan jalostukseen käytettyjen urosten lukumäärä kerrottuna neljällä. Mitä pienempi tehollinen populaatio on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu. Tehollinen populaatio kuvaa siis myös kannan geenihävikkiä, mikä tarkoittaa monimuotoisuuden häviämistä ja esimerkiksi tautien ja tulehdusten vastustuskyvyn alenemista. Turvallinen tehollinen koko on vähintään 100-200. Jos tehollinen koko on alle 50 - 100, rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa liian nopeasti ja perinnöllistä vaihtelua häviää niin, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta. Silloin on keskityttävä säilyttämään mahdollisimman monen yksilön geenejä käyttämällä niitä kertaalleen jalostukseen. Pienelle, suureksi osaksi tuontivanhemmille perustuvalla kannalla, kuten eestinajokoira, ei tehollista kokoa ole kuitenkaan mielekästä laskea. Jalostuspohjan laajuutta voidaan kuitenkin kuvata muilla tavoin, esimerkiksi jalostusurosten ja -narttujen lukumäärän, sukulaisuussuhteiden sekä jälkeläismäärien avulla.

Jos perinnöllistä monimuotoisuutta menetetään, sitä saadaan takaisin ainoastaan roturisteytysten avulla. Kerran kertynyt rodun sisäinen sukulaisuus ei koskaan pienene ilman risteytyksiä tai rotuun ottoja, mutta sen kertymistä voidaan merkittävästi hidastaa. Mitä pienempi on populaation tehollinen koko (jalostukseen käytettyjen yksilöiden määrä), sitä nopeampaa on rodun geneettinen köyhtyminen. Jotta nousu saataisiin pysymään minimissään, mahdollisimman montaa rodun yksilöä tulisi käyttää jalostukseen, ja kohti tätä tavoitetta päästään rajaamalla yksittäisten koirien käyttöä.

Sukusiitos

Sukusiitoksen välttämiseksi ja geneettisesti monipuolisen kannan aikaansaamiseksi uroksia, narttuja ja eri sukulinjoja tulee käyttää mahdollisimman tasaisesti siitokseen. Jalostuksessa on käytettävä kaikkia jalostuskelpoisia yksilöitä. Yksittäisen koiran pentuemääräksi voidaan suositella korkeintaan kaksi, eikä samojen yhdistelmien toistamista suositella. Kannan tulee siis koostua mahdollisimman erisukuisista koirista. Nämä toimet edistävät kannan terveyttä ja elinvoimaisuutta.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään,

jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa yleisesti suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. (MMT Katariina Mäki 5.8.2013.)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Vuosina 2014-2024 eestinajokoirien jalostusyhdistelmien sukusiitoksen keskiarvo on jalostustietojärjestelmän mukaan ollut 1,4415%. Viimeisen viiden vuoden tarkastelujaksolla sukusiitoksen keskiarvo on ollut 1,5%. Sukusiittoisuus ei siis ole varsinaisesti ongelma tässä rodussa, mutta pienessä kannassa siitä saadaan nopeasti tulemaan ongelma. Tämä vältetään ja mahdollista sukusiitosnopeutta ja sukulaisuuden kertymistä hidastetaan käyttämällä mahdollisimman suurta osaa rodun koirista ja eri sukulinjoista jalostukseen sekä tasaamalla yksilökohtaisia jälkeläismääriä.

Yksittäisten koirien liiallinen jalostuskäyttö aiheuttaa satunnaista geenimuotojen häviämistä koiraroduista. Ongelmia koituu myös seuraavassa sukupolvessa – kun iso osa jalostusikäisistä yksilöistä onkin saman koiran jälkeläisiä, on sukusiitosta jo vaikeampi välttää. Lähisukuisten koirien astuttaminen keskenään lisää samaperintäisyyttä, eli samanlaisten geenimuotojen esiintymistä yhdellä yksilöllä. Samaperintäisyys on erityisen haitallista, jos kummaltakin vanhemmalta peritty geenimuoto sattuu aiheuttamaan perinnöllistä sairautta. Eriperintäinen yksilö puolestaan on perinyt vanhemmiltaan erilaiset geenimuodot. Useita erilaisia geenimuotoja kantava populaatio, esimerkiksi koirarotu, säilyttää helpommin korkean eriperintäisyyden tason.

Taulukoissa 3 ja 4 on esitetty kymmenen viime vuoden aikana jalostukseen käytetyt koirat sekä niiden pentumäärät. Pienessä kannassa jo muutaman pentueen suuruiset jälkeläismäärät vaikuttavat suuresti koko kantaan, varsinkin, kun käytetyimpien koirien joukossa on keskenään läheistä sukua olevia koiria.

Taulukko 3. Jalostusurokset 2015-2024, syntymävuoden mukaan

#	Uros	Synt.v.	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa	Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	RUSKAPOLUN EKKU	2016	3	22	7,19 %	7 %	0	3	22
2	SAKKEMÄEN RAI	2017	2	21	6,86 %	14 %	0	2	21
3	RUSKAPOLUN URHO	2013	3	17	5,56 %	20 %	0	3	17
4	URKKALAMMEN MARSKI	2011	2	16	5,23 %	25 %	38	2	16
5	ALADIN	2014	2	14	4,58 %	29 %	0	2	14
6	ANDI	2014	2	14	4,58 %	34 %	8	2	14
7	SAKKEMÄEN URHO	2014	2	13	4,25 %	38 %	13	2	13
8	UKONHARJUN SIMO	2013	2	13	4,25 %	42 %	14	2	13
9	MATKAKOSKEN LAPINÄIJÄ	2015	2	10	3,27 %	46 %	39	2	10
10	MANSIKKALOUKON PELLE PELOTON	2018	2	10	3,27 %	49 %	0	2	10
11	TULIPUUN MOSKU	2017	1	9	2,94 %	52 %	0	1	9
12	MATKAKOSKEN ERÄUTU	2014	1	9	2,94 %	55 %	22	1	9
13	BREK	2014	1	9	2,94 %	58 %	1	1	9
14	VITO	2006	1	8	2,61 %	60 %	65	4	26
15	RIISTAROVAN JALO	2017	1	8	2,61 %	63 %	0	1	8
16	JAHSARV RUUTI TOP	2012	1	8	2,61 %	66 %	16	1	8
17	URKKALAMMEN RAJU	2013	2	8	2,61 %	68 %	0	2	8
18	MALEK	2020	2	8	2,61 %	71 %	0	2	8
19	HEINASOO PELLE	2021	1	8	2,61 %	74 %	0	1	8
20	TALASPURON TOPI	2011	1	7	2,29 %	76 %	33	2	13
21	OSKU	2010	1	7	2,29 %	78 %	39	1	7
22	UKONHARJUN SANTTU	2013	1	7	2,29 %	80 %	7	1	7
23	TULIPUUN MORRIS	2017	1	7	2,29 %	83 %	0	1	7
24	PEVUN	2019	1	7	2,29 %	85 %	0	1	7
25	SAKSTE BRAVUURIKAS BENNO	2011	1	7	2,29 %	87 %	0	1	7
26	RISTO	2014	1	7	2,29 %	90 %	0	1	7
27	SAKSTE DIREKTNE DEREK	2012	1	6	1,96 %	92 %	39	1	6
28	KÖSSI	2016	1	6	1,96 %	93 %	0	1	6
29	VALGEKIHV TITO	2006	1	6	1,96 %	95 %	12	1	6
30	KUSTI	2016	1	6	1,96 %	97 %	3	1	6
31	KONTTIKUUSEN JURI	2012	1	5	1,63 %	99 %	0	2	9
32	SAKSTE JORISEV JORH	2018	1	3	0,98 %	100 %	0	1	3

Yhtätoista (11) urosta on käytetty tuottamaan lähes 52 % ajanjakson pennuista (taulukko 3). Muutamia uroksia on käytetty jalostukseen enemmän kuin kahden pentueen verran, mikä on näin pienilukuisessa rodussa liikaa ja kaventaa huomattavasti rodun jalostuspohjaa. Aiemmin mainittu 5% rodun neljän vuoden yhteenlaskettujen rekisteröintien määrästä oleva elinikäinen jälkeläissuositus on eniten käytetyllä uroksella Vitolla 5 kertainen eli noin 25% (26 pentua) ja yli nelinkertainen kahdella seuraavaksi eniten käytetyllä uroksella Ruskapolun Ekku (22 pentua), Sakkemäen Railla (21 pentua)). Jälkeläissuositus 5 % olisi vuosien 2021-2024 rekisteröinneistä (taulukko 2) laskettuna 5,20 pentua koko koiran eliniän aikana. Monimuotoisuudessa tulee ottaa huomioon myös koiran toisen polven jälkeläiset. Vitolla on peräti 65 toisen polven jälkeläistä, joka on 10 kertaa yli suositellun

jälkeläismäärän. Tarkasteltaessa Viton sukulinjan vaikutusta se korostuu vielä lisää, koska Vitolla on pentue 14. eniten käytetyn nartun, *Ojan Kipi*, kanssa. Kyseisellä nartulla itsellään on myös n. 6-kertainen toisen polven jälkeläismäärä (59). Viton ja Kipin jälkeläisistä neljällä on pentuja, yhteensä 6 pentuetta. Näistä uroksella (sijalla 20.) *Talaspuron Topi*, on 33 toisen polven jälkeläistä. Veljellään, *Talaspuron Ivo*, on pentue sijalla 12. olevan nartun, *Ruskaopolun Sisun* kanssa, jolla silläkin on 6-kertainen toisen polven jälkeläismäärä (61). Näiden tytär, *Ruskaopolun Unna*, on eniten käytetty jalostusnarttu ja poika, *Ruskaopolun Urho*, kolmanneksi eniten käytetty jalostusuros. Myös *Matkakosken Lapinäijän* suku vaikuttaa rodussa voimakkaasti sekä isänsä *Sakste Direktne Derekin* että emänsä *Tessan* alenevien sukupolvien kautta.

Narttujen osalta tilanne on parempi, vain yhdellä on kolme pentuetta, muilla 1-2. Silti useamman nartunkin jälkeläismäärä nousee melko korkeaksi jo ensimmäisen polven jälkeläisten osalta, saati toisen polven jälkeläisten määrän suhteen huomioiden rodun kokonaisrekisteröintimäärät. Eniten pentuja toisessa polvessa on *Ojan Kipillä* (6-kertainen suositukseen nähden), *Martalla* (yli 6 kertaa suositukseen nähden) sekä *Ruskaopolun Sisulla* (myös 6-kertainen). Myös *Jahisarv Aadonis Apsan* toisen polven jälkeläismäärä on yli viisinkertainen suositukseen nähden.

Taulukko 4. Jalostusnartut 2015-2024, syntymävuoden mukaan

#	Narttu	Synt.v.	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa	Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	RUSKAPOLUN UNNA	2013	3	22	7,19 %	21	3	22
2	URKKALAMMEN MOONA	2011	2	17	5,56 %	17	2	17
3	SELAMIIN ALMA	2012	2	16	5,23 %	22	2	16
4	REETTA	2014	2	16	5,23 %	8	2	16
5	LEMPEEN RIITU	2015	2	15	4,90 %	13	2	15
6	URKKALAMMEN SIRI	2015	2	14	4,58 %	0	2	14
7	URKKALAMMEN KIA	2016	2	14	4,58 %	0	2	14
8	RIISTAROVAN MIINA	2017	1	13	4,25 %	0	1	13
9	HETA	2011	2	13	4,25 %	22	2	13
10	URKKALAMMEN LUNA	2015	2	11	3,59 %	0	2	11
11	SAKKEMÄEN RUSKA	2017	2	10	3,27 %	0	2	10
12	RUSKAPOLUN SISU	2008	1	9	2,94 %	61	2	18
13	URKKALAMMEN KUUTAR	2016	1	9	2,94 %	0	1	9
14	OJAN KIPI	2008	1	8	2,61 %	59	3	21
15	SAKKEMÄEN RITA	2017	1	8	2,61 %	0	1	8
16	MANSIKKALOUKON MARIANNE	2017	1	8	2,61 %	0	1	8
17	MARTA	2007	1	7	2,29 %	61	3	21
18	JAHISARV ADOONIS APSA	2008	1	7	2,29 %	52	2	16
19	UKONHARJUN SARA	2013	1	7	2,29 %	0	1	7
20	HILLA	2011	1	7	2,29 %	23	1	7
21	TALASPURON TEPA	2011	1	7	2,29 %	0	1	7
22	LEMPEEN ISO-IITA	2019	1	7	2,29 %	0	1	7
23	LEMPEEN TYINE	2017	1	7	2,29 %	0	1	7
24	TESSA	2009	1	6	1,96 %	19	2	13
25	URKKALAMMEN MANDI	2011	1	6	1,96 %	0	1	6
26	DORA	2013	1	6	1,96 %	0	1	6
27	LEMPEEN HURJA-HELKA	2019	1	6	1,96 %	0	1	6
28	KONTTIKUUSEN RASA	2015	1	6	1,96 %	0	1	6
29	KONTTIKUUSEN RIINA	2015	1	6	1,96 %	0	1	6
30	BOUNCY BUFFOON'S PIKKU MYY	2014	1	5	1,63 %	0	1	5
31	URKKALAMMEN LUMI	2015	1	5	1,63 %	0	1	5
32	TULIPUUN RILLA	2019	1	3	0,98 %	0	1	3
33	TULIPUUN DORIS	2017	1	2	0,65 %	0	1	2
34	TALASPURON LISSU	2011	1	2	0,65 %	21	1	2
35	NAZORO DIKSI	2008	1	1	0,33 %	9	2	6

Yksittäisten koirien pentu-/ pentuemäärän lisäksi vaikutusta on jalostukseen käytettyjen koirien sukulaisuudella, jota on esitelty alla viimeisten 10 vuoden aikana 20 käytetyimpien urosten ja narttujen osalta. Tämän perusteella voidaan todeta runsaimmin käytettyjen koirien olevan hyvin pitkälti sukua keskenään, sillä niillä on usein sekä yhteisiä vanhempia että isovanhempia ja muutamat ovat vielä keskenään täyssisaruksia.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Vanhempi ja jälkeläinen/jälkeläiset:

Ruskaapolun Urho	-	Ruskaapolun Ekku, Ruskaapolun Unna
Urkkalammen Marski	-	Urkkalammen Kia, Urkkalammen Kuutar, Lempeen Riitu
Andi	-	Mansikkaloukon Marianne
Sakkemäen Urho	-	Lempeen Iso-lita, Lempeen Hurja-Helka
Ukonharjun Simo	-	Urkkalammen Siri
Matkakosken Lapinäijä	-	Tulipuun Doris, Tulipuun Mosku, Tulipuun Morris, Riistarovan Miina, Riistarovan Jalo
Valgehiv Tito	-	Kusti, Kössi
Vito	-	Konttikuusen Rasa, Konttikuusen Riina, Urkkalammen Raju, Talaspuron Topi, Talaspuron Lissu, Talaspuron Tapa
Ukonharjun Santtu	-	Lempeen Tyyne
Ruskaapolun Unna	-	Tulipuun Mosku, Tulipuun Morris, Tulipuun Rilla, Tulipuun Doris
Urkkalammen Moona	-	Urkkalammen Luna, Urkkalammen Lumi
Selamiin Alma	-	Lempeen Tyyne, Lempeen Riitu
Reetta	-	Mansikkaloukon Marianne
Lempeen Riitu	-	Lempeen Hurja-Helka, Lempeen Iso-lita
Heta	-	Mansikkaloukon Pelle Peloton, Kusti, Kössi
Ruskaapolun Sisu	-	Ruskaapolun Unna, Ruskaapolun Ekku, Ruskaapolun Urho

Isovanhempi & jälkeläinen/jälkeläiset:

Vito	-	Ruskaapolun Urho, Ruskaapolun Unna
------	---	------------------------------------

Täyssisaruksia:

Urkkalammen Marski & Urkkalammen Moona
Andi & Aladin
Sakkemäen Rai & Sakkemäen Ruska & Sakkemäen Rita
Ruskaapolun Urho & Ruskaapolun Unna
Heta & Hilla
Urkkalammen Kuutar & Urkkalammen Kia
Tulipuun Mosku & Tulipuun Morris & Tulipuun Doris

Rodun populaatiot muissa maissa

Virossa vuosina 2015-2024 rekisteröitiin Eestin Kennelliittoon yhteensä 599 eestinajokoira, keskimäärin 57 koiraa per vuosi. Tuontikoiria rekisteröidyistä on ollut vuosina 2015-2024 23 kpl. Vuosina 2010-2019 pentueita on ollut 81 kpl, joista 41 pentuetta on rekisteröity ilman kennelnimettä. Kennelnimellisiä kasvattajia on kyseisellä aikavälillä ollut Virossa 9 kpl. Eniten pentuja vuosina 2015-2024 ovat rekisteröineet kennel Jahisarv (15 pentuetta), kennel Sakste (8 pentuetta) ja kennel Hunter Friend (5 pentuetta).

Venäjällä rotu on erityisen suosittu varsinkin maan Euroopan puoleisissa osissa. Venäjän RKF-rekisteriin on rekisteröity vuosina 2013-2016 yhteensä 569 eestinajokoira, keskimäärin 143 koiraa per vuosi. Todellisuudessa eestiläisiä on Venäjällä huomattavasti enemmän koska suuri osa metsästysrotuisista koirista rekisteröidään MKL-rekisteriin ja tämän rekisterin tietoja emme onnistuneet saamaan. FCI tunnustaa ja rekisteröi vain RKF-rekisteröidyt koirat ja tästä johtuen uusien sukulinjojen tuonti Venäjältä on haastavaa. **Tuoreita tietoja emme saaneet käyttöömmme.**

Myös Valko-Venäjällä on jo oma pieni populaatio eestinajokoiria. Tämän maan lukuja emme saaneet käyttöömmme.

Ruotsissa ja Norjassa on tietävästi myös muutamia eestinajokoiria ja kiinnostus rotua kohtaan on näissäkin maissa kasvussa.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Eestinajokoiran jalostuspohjan laajuus Suomessa on edellä esitetyn perusteella melko kapea. Jalostuspohjaa kaventaa samojen sukulinjojen runsas käyttö, mutta pienilukuisen kannan vuoksi sitä on mahdotonta kokonaan välttää. Sen laajentamiseen tarvittaisiin useampia eri sukulinjoista olevia tuontikoiria muualtakin kuin Virost, mistä tällä hetkellä suurin osa koiristamme polveutuu. **Erityisesti Venäjällä olisi olemassa uusia sukulinjoja, mutta Venäjältä tuonti on tällä hetkellä mahdotonta.** Eestinajokoiralla ei ole PEVISA-ohjelmaa eikä näin ollen myöskään jälkeläismäärään perustuvaa PEVISA-ohjelmaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttööminaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan eestinajokoiran käyttäytymisen tulee olla tasapainoista, eloisaa ja ystävällistä. Rotumääritelmässä eestinajokoira kuvailaan sitkeästi työskentelevänä ja soinnukkaasti haukkuvana rotuna. Vakavana virheenä mainitaan epävarmuus tai hermostuneisuus. Hylkääviä virheitä ovat vihaiisuus tai arkuus.

Rodun käyttötarkoitus on jäniksen, ketun ja myös ilveksen metsästyksen käytettävä ajokoir.

Eestinajokoiralla on säilynyt pääasiassa metsästyksen käytettävänä rotuna eikä jakautumista eri linjoihin ole tapahtunut (esimerkiksi näyttely- ja käyttölinjaisiin koiriin).

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Koiran hyvä luonne merkitsee usein eri asioita eri ihmisille. Rodunomaisesta luonteesta tulisi olla kuitenkin melko yhtenevä käsitys. Eestinajokoirilla ei ole ilmennyt huomauttamista luonneominaisuuksien osalta.

Tiedämme luonteella olevan vaikutusta myös käyttöominaisuuksiin. Käyttöominaisuudet perustuvat perinnölliseen taipumukseen reagoida ärsykkeisiin ja toimia tietyillä tavoilla. Voidaan olettaa, että käytöksen perusteella saadaan jonkinlaista tietoa koiran luonneominaisuuksista, mutta luonneominaisuuksien tarkka mittaaminen on kuitenkin vaikeaa. On olemassa koiria, jotka eivät viihdy näyttely-ympäristössä, viihtymättömyyden näkyessä erilaisina käytöshäiriöinä. Samat koirat saattavat käyttäytyä koetilanteessa metsässä täysin poikkeavasti näyttelytilanteisiin verrattuna, hyväksyen mm. vieraat ihmiset sekä mahdolliset muut häiriötekijät.

Eestinajokoiran tulee olla aina iloinen ja miellyttävä; tasapainoinen, rauhallinen, viisas ja aktiivinen. Sen tulee myös olla ystävällinen eikä koskaan aggressiivinen. Tämäkin rotu vaatii kuitenkin huolellista sosiaalistamista ja uusiin asioihin totuttamista. Eestinajokoira tulee hyvin toimeen muiden koirien kanssa. Se rakastaa ihmisen huomiota eikä yleensä viihdy yksin. Eestinajokoira tarvitsee paljon liikuntaa, se on energinen ja kestävä työkoira.

Ajokoiran luonteenpiirteitä voidaan miettiä myös Suomen Kennelliiton luonnetestitermeihin pohjaten. Luonnetestissä käytetyt termit taistelutahto, kovuus vs. pehmeys ja hermorakenne ovat tärkeitä myös ajokoiralle. Esimerkiksi liiallinen pehmeys ja huono hermorakenne tekevät ajokoirasta käyttökeltottoman ja nämä näkyvät kotikoiralla helposti: koira oppii elämänsä varrella pelkäämään monia asioita eikä pääse peloistaan yli vanhemmallakaan iällä. Moni tavanomainen tilanne voi aiheuttaa tällaisen koiran hermostumisen ja stressaantumisen. Taistelutahtoa mitataan luonnetestissä niin kutsutulla ”rättileikillä”, mutta ajokoiralla sen voidaan ajatella tarkoittavan koiran sitkeyttä ja periksiantamattomuutta. Koiran käyttäytymistä arvostellaan näyttelyissä ja ajokokeissa, jotka mittaavat käyttöominaisuuksia. Myös ajokokeiden maastokortissa on nykyään luonnetta kuvaava hallittavuussarake. Jokaisen kasvattajan on itse mielessään pohdittava, painottaako hän ajokokeissa vai näyttelyissä annettavaa luonnearviota jalostusvalinnoissaan. Selvää tietenkin on, ettei jalostukseen voi hyväksyä selvästi näkyvää arkuutta tai vihaisuutta. Arkuudelle on monissa tutkimuksissa saatu suuri periytymisaste (luokkaa 0,4-0,5), joten on erityisen perusteltua välttää arkojen ja hermorakenteeltaan heikkojen koirien käyttö.

Virosta saatujen tietojen mukaan eri maiden populaatioilla ei ole luonteissa eroja. Tämä selittynee sillä että valtaosa Suomessa olevista eestinajokoirista polveutuu Viron koirakannasta.

Vain kaksi eestinajokoiraa on käynyt luonnetestissä vuosina 2015-2024. Pistemäärät testeistä olivat 125-170, mutta kahden tuloksen perusteella ei voida rodulle tehdä luonneprofilointia.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Eestinajokoira on rotumääritelmän mukaan käyttötarkoitukseltaan jäniksen, ketun sekä ilveksen metsästykseen käytettävä ajokoira. Monet käyttävät eestinajokoiraakin myös supin ja muun pienriistan sekä jopa villisian, suden ja karhun metsästykseen. Hirvieläinten ajattaminen eestinajokoiralla on rodun säkäkorkeuden perusteella kiellettyä.

Ajokokeet

Eestinajokoiralla on oikeus osallistua jäniksen-, ketun- sekä ilveksenajokokeisiin. Jäniksenajokokeet (BEAJ) ja ketunajokokeet (KEAJ) voidaan järjestää joko yksipäiväisenä tai kokokaudenkokeena. Ilveksenajokoe (IAJOK) järjestetään koko ilveksen metsästyskauden mittaisena kokeena 1.12.-28.2. Ajokokeissa ei vahingoiteta ajettavaa riistaa.

Ajavan koiran työ on fyysisesti ja henkisesti rasittava ja pitkäkestoinen. Suomessa ajava koira joutuu alkusyksystä työskentelemään usein kuivissa ja lämpimissä olosuhteissa. Loppusyksystä työn rasittavuutta lisää monesti sateiset säät ja talvella paksu lumikerros tuo suurimmat haasteet. Käyttökelpoisen eestinajokoiran on selviydyttävä tällaisista vaihtelevista olosuhteista moitteitta.

Jäniksenajokokeet

Ajokokeiden tarkoituksena on ajavien koirien jäniksen ajo-ominaisuuksien selville saaminen jalostusta varten, harrastajien ja heidän yhteistoiminnan kehittäminen sekä kilpailumahdollisuuksien tarjoaminen. Ajokokeessa ajokoiralla on hakuaitaa 240 minuuttia. Sen kuluessa ajokoiran pitäisi saada kaksi ajoa koepäivän aikana. Kumpikin ajoaika on 120 minuuttia eli kaksi tuntia. Ajoajan ajoaika lasketaan siten, että 120 minuutista vähennetään kaikki yli viisi minuuttia kestäneet hukat.

Jäniksenajokokeessa ajokoira saa ajoajasta enintään 70 pistettä (70 x ajominuuttien määrä: 240). Lisäksi se saa enintään 30 pistettä eri ominaisuuksista (haku, haukku ja ajotaito). Määrätietoisesta ja tarmokkaasta, yöjäljellä nopeasti ajoon johtavasta hausta saa korkeimmat pisteet. Haukun tärkein ominaisuus on kuuluvuus. Ajotaidon valtteja ovat ajovarmuus, hyvä estetyöskentely ja ajon etenevyys.

Ajokoira voi saada myös tappiopisteitä: hakulöysyydestä 0-10 ja ajolöysyydestä 0-10. Tappiopisteitä hakulöysyydestä tulee, jos koira haukkuu jäniksen yöjäljellä eli haukkuu ennen kuin ajo alkaa. Ajolöysyydestä niitä annetaan, jos koira haukkuu ilman jälkeä, kertaa jo ajamaansa jälkeä tai ajaa takajälkeen. Mikäli tappiopisteisiin johtanut virhe on suuri, voidaan ajokoira sulkea kokeesta. Ajokokeissa kerätty tieto tallennetaan Suomen Kennelliiton virallisiin tietokantoihin.

Suomessa ajokoira saa osallistua ajokokeeseen ilman näyttelytulosta, kunnes se ajaa ykköspalkinnon. Tämän jälkeen ajokoeura voi jatkua vasta, kun koira on saanut virallisesta näyttelystä laatuarvostelupalkinnon. Käyttövalionarvon (FIN KVA) koira saa, kun se on ajanut kahden eri koekauden aikana vähintään neljä ykköspalkintoa joista vähintään kaksi pitää olla ajettuna paljaan maan ja yksi myös lumikeliltä. Koko kauden kokeesta hyväksytään yksi BEAJ-1 palkinto. Suomen Kennelliitto myöntää ajokoiralle käyttövalionarvot, jos koiralla on koeykköspalkintojen lisäksi näyttelystä vähintään laatumaininta H (hyvä).

Jäniksenajokokeissa eestinajokoirat kilpailevat AJOK-säännöillä mutta koesuoritus arvostellaan ja pisteytetään BEAJ-muodossa. Tämä muutos astui voimaan vuonna 2011, aiemmin käytettiin pelkästään suomenajokoirien mukaista AJOK-pisteytystä.

Eestinajokoirien pisterajat:

BEAJ-1 60 pist.

BEAJ-2 50 pist.

BEAJ-3 40 pist.

Eestinajokoirille järjestetään rodunmestaruuskoe Ajomestari vuosittain.

Ketunajokokeet

Eestinajokoirilla on mahdollisuus osallistua myös ketun- ja ilveksenajokokeisiin. Kettu- ja ilveskokeissa säännöt ja pisterajat on kaikille roduille samat. Ajokoiran työskentelyaika ketunajokokeessa on enintään seitsemän tuntia. Se muodostuu haku- ja ajotyöskentelystä. Hakutyöskentelyaika on enintään neljä tuntia ja ajotyöskentelyaika kolme tuntia. Ajotyöskentelyaikana ajokoiraa voi saada ajoaikaa enintään 120 minuuttia. Ketunajossakin ajoajasta vähennetään yli viiden minuutin hukat.

Ajokoiraa voi ketunajokokeessa saada ajoajasta enintään 30 pistettä (neljä ajominuuttia antaa yhden pisteen), ominaisuuspisteitä yhteensä enintään 70 pistettä. Suurin pistemäärä on sata.

Omaisuuksipisteitä annetaan seuraavasti:

- Haku - hakuvarmuus ja tehokkuus 1-10
- hakunopeus ja eteneminen 1-10
- metsästysinto ja hakusitkeys 1-10
- hakutyöskentelyn yleisvaikutus 1-10
- Ajo - ajon sujuvuus ja nopeus 1-10
- metsästysinto ja ajotyöskentelyn yleisvaikutus 1-10
- Haukku - haukku 1-10

Palkintosijoihin oikeuttavat pisteet:

KEAJ-1 75 pist.

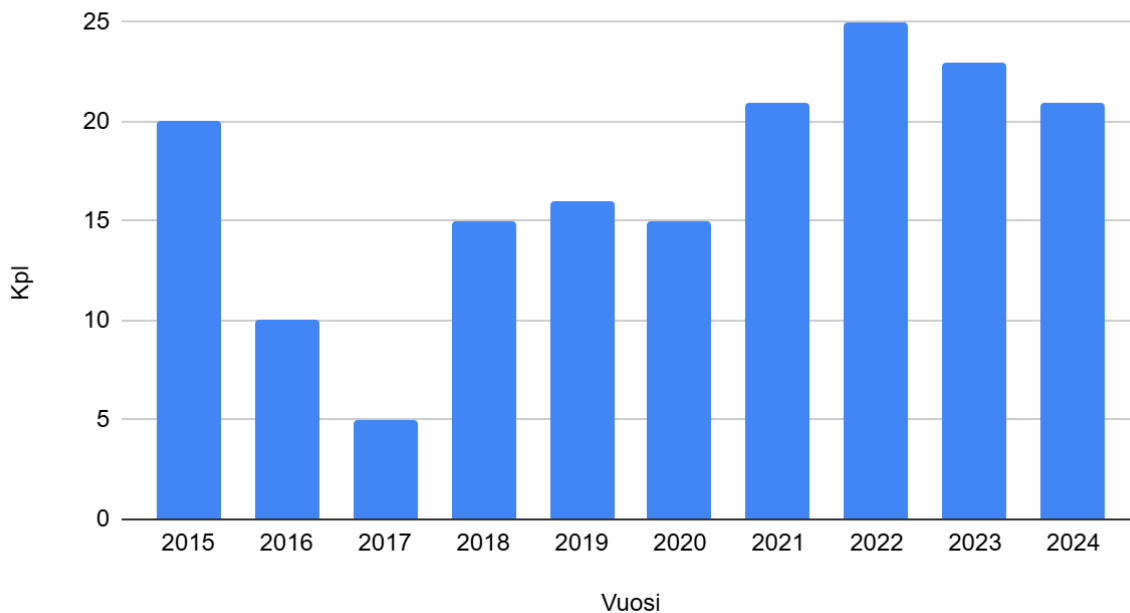
KEAJ-2 60 pist.

KEAJ-3 50 pist.

Kettukäyttövalionarvon (FIN KVA-K) koira saa, kun se on ajanut kahden eri koekauden aikana vähintään neljä ykköspalkintoa. Koko kauden kokeesta hyväksytään yksi KEAJ-1.

Eestinajokoirien vuosittaiset koekäynnit ovat viime vuosina keskimääräisesti kasvaneet, mutta edelleen koemäärät ovat koiramäärään nähden melko pieniä. Alla olevasta taulukosta näkyy ajokoekäynnit vuosina 2015-2024. Taulukossa on mukaan laskettuna sekä BEAJ että KEAJ -koekäynnit. Eniten eestinajokoirilla on BEAJ- koekäyntejä, mutta ketunajokokeesta vuosina 2015-2025 on yhteensä 5 käyntiä. Myös metsästyskoirien jäljestämiskokeesta löytyy 3 tulosta em. vuosina.

Eestinajokoirien ajokoekäynnit vuosina 2015-2024

Agility

Agility on vauhdikas koirien esteratakilpailu. Laji on avoin kaikille roduille ja myös sekarotuisille.. Agilityssä ihminen ohjaa koiran virheettömästi ja mahdollisimman nopeasti tuomarin suunnitteleman radan läpi. Ratatyyppejä on kaksi: agilityrata ja hyppyrata. Radalla on yleensä 12-10 estettä. Agilityssä koirat jaetaan kolmeen tasoluokkaan, joista 1-luokka on tarkoitettu aloitteleville kilpailijoille. Tässä luokassa menestyneet nousevat 2-luokkaan ja siitä vuorostaan 3-luokkaan. Tässäkin lajissa voi sekarotuisia lukuunottamatta valioitua (FI AVA tai FI AVA-H).

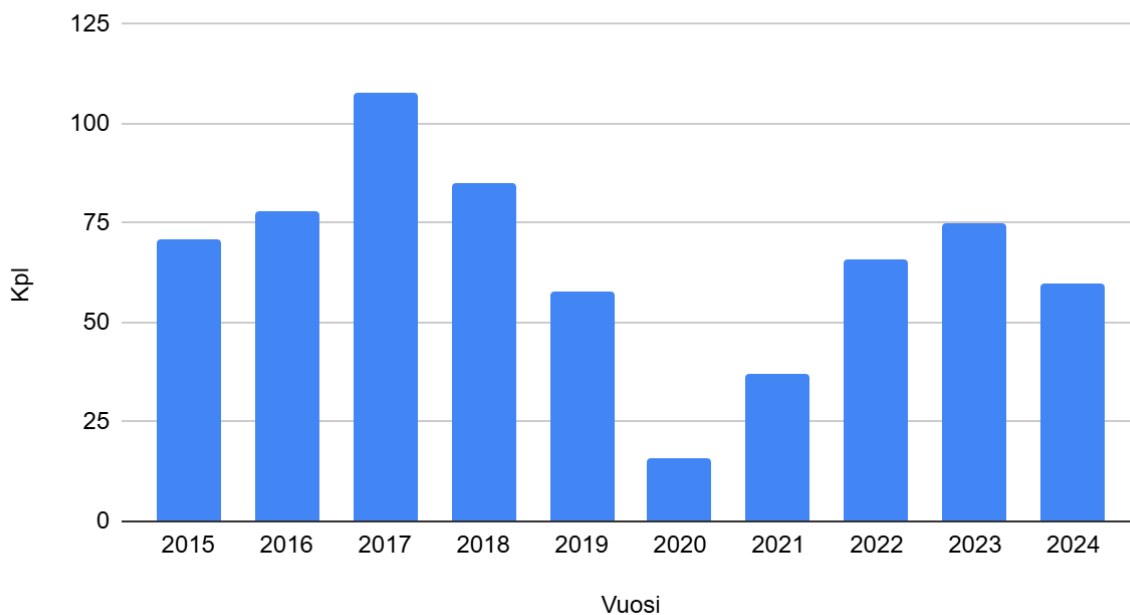
Myös eestinajokoirien kanssa tiedetään harrastettavan agilitya, varsinkin metsästyskauden ulkopuolella laji tarjoaa mukavaa yhteistä tekemistä ja pitää koiran peruskuntoa yllä. **Tuloksia agilitystä ei kuitenkaan Kennelliiton jalostustietojärjestelmän mukaan ole tarkastelujakson aikana.**

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Jalostustarkastuksia eestinajokoirille ei ole järjestetty.

Näyttelytuloksia on vuosittain melko paljon keskiarvon ollessa viimeisen kymmenen vuoden ajalta noin **65 käyntiä/vuosi**. Näistä valtaosa on kuitenkin samojen koirien saamia tuloksia.

Näyttelykäynnit vuosittain

Kaavio 2. Eestinajokoirien näyttelykäynnit vuosina 2015-2024.
(SKL jalostustietojärjestelmä 19.1.2025)

Luonteeltaan ja ulkomuodoltaan suomalaiset eestinajokoirat vastaavat hyvin rotumääritelmää. Vuosina 2015-2024 koiranäyttely käyntejä eestinajokoirilla oli 654, joista suurin osa arvosteluista oli joko erinomaisia tai erittäin hyviä. Alla taulukko tuloksista.

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 13.1.2025

Näyttelyarvosteluiden näkökulmasta tarkastellen Suomen eestinajokoirien rakenne- ja luonneominaisuudet ovat hyvällä mallilla, viimeisen 10 vuoden aikajanaalla tarkastellessa laatuarvosanan erinomainen tai erittäin hyvä ovat saaneet 91 % koirista, tyydyttävän, eva:n ja hylätyn jäädessä kunkin yhteen prosenttiin. Arvosanan hyvä on saanut 7% koirista.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Tällä hetkellä eestinajokoira on luonteeltaan tavoitteen mukainen. Tietoa käyttäytymisen ongelmista yksinolossa, lisääntymisessä yms. ei ole tiedossa.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Eestinajokoiran käyttäytymisessä ja luonteessa ei tällä hetkellä ole mainittavia jalostuksellisia ongelmia. Jalostuksen tavoiteohjelmaa varten on toteutettu terveys- ja metsästysominaisuuskysely viimeksi vuonna 2018. Uutta kyselyä ei ole aiheesta tehty, joten päivitettyä tietoa ei ole saatavilla.

Aggressiivisia tai arkoja koiria ei tule käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Eestinajokoira ei ole mukana PEVISA-ohjelmassa.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Eestinajokoirien sairauksia ja vikoja on kartoitettu keväällä 2018 tehdyllä terveys- ja metsästysominaisuuskyselyllä (liite 1). Vastauksia saatiin 43 kappaletta, joista vain 6 koski edesmenneitä koiraa. 86% vastauksista koski elossa olevia, melko nuoriakin koiria. Lähes 2/3 vastauksista kuvaa koiran olleen aina terve ja hyvinvoiva. Yhtäkään koiraa ei ole kuvailtu paljon sairastavaksi tai sairauksien haitanneen merkittävästi koiran elämänlaatua.

Tulehdussairauksia on ollut jonkin verran. Eniten on ollut korvatulehduksia, 10 koiralla, ja anaalirauhastulehduksia viidellä koiralla. Näistä tulehduksista valtaosa on jäänyt yksittäistapauksiksi. Muutamalla uroksella eturauhasen liikakasvu on aiheuttanut kivuliaisuutta ja virtsaamisvaikeuksia. Yhdelle nuorelle urokselle annettiin hormonipistos, jonka vaikutuksesta oireet ovat toistaiseksi pysyneet poissa jo useamman vuoden ajan. Myös virtsatietulehduksia on ilmennyt muutamalla koiralla. Vastausten perusteella näistä ei kuitenkaan ole ollut koirille pitempiaikaista vaivaa eivätkä tulehdukset ole pitkittyneet tai uusineet.

Yksittäisiä allergia-, suolisto-, silmä- ja autoimmuunisairaustapauksia tuli esille. Yhdeltä koiralta oli leikattu kirsikkasilmä. Haimatulehdus ja epäily aivo- tai nivelkalvon tulehduksesta oli kahdella yksittäisellä koiralla johtanut kuolemaan.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa on löydetty muutamalta koiralta Suomessa. Myös Virossa on

muutamalla koiralla todettu kilpirauhasen vajaatoiminta. **Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreoosi)** johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koiran yleisin sisäerityssairaus. Sairauden taustalla on tavallisimmin immunologinen kilpirauhasen tulehdusreaktio, lymfocytaarinen tyreoidiitti.

Kilpirauhashormonia tarvitaan kaikkialla elimistössä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen. Siksi vajaatoiminnan oireet ovat moninaiset. Aineenvaihdunnan hidastumiseen liittyvät oireet, kuten uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan siedon aleneminen, ovat yleisimmät. Lähes yhtä paljon esiintyy iho-oireita, kuten karvapeitteen ohenemista, kaljuutta ja huonokuntoisuutta sekä ihon tummumista, seborreaa ja pinnallisia ihotulehduksia. Edellä mainittuja harvemmin esiintyy hermostollisia, silmiin, sydämen toimintaan, käyttäytymiseen, lisääntymiseen tai ruuansulatuskanavan toimintaan liittyviä oireita. Kilpirauhasen vajaatoiminta on autoimmuunisairaus, jolla on geneettistä taustaa.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

(Lyhennelmän lähde: Suomen Kennelliitto, verkkosivusto, Ell Nina Mahlanen, eläinklinikka Peninkulma)

Epilepsiaa on joskus aiemmin epäilty rodun alkuvuosina Suomeen tuotuihin lukeutuneella koiralla, mutta tutkittua tietoa tästä ei ollut eikä terveystarkastuksen perusteella muita tapauksia tullut tietoon.

Lonkkadysplasia eli lonkkanivelen kasvuhäiriö on perinnöllinen häiriö lonkkamaljakon ja reisiluun nivelnastan kehityksessä. Nivelnastan tulisi sopia lonkkamaljakkoon kuten tennispallon pyöreään kuppiin. Kun kupin muoto ei pidä palloa paikallaan, pallo pääsee liikkumaan löyhästi kupissa kuluttaen kupin reunoja (nivelrykko). Vakavimmissa lonkkadysplasian muodoissa lonkkamaljakkoa ei muodostu lainkaan, ja reisiluun pää heiluu vain nivelsiteiden ja pehmytkudoksen varassa. Koiran vahvat lantionseudun lihakset kompensoivat lonkkadysplasian vaikutusta, mutta vakavimmillaan dysplasia rampauttaa koiran jo nuorena. Lievemmätkin muodot saattavat alkaa vaivata vanhemmalla iällä. Nivelrykko aiheuttaa koiralle kipua, joka ilmenee varsinkin levon jälkeisenä jäykkyytenä, sekä vaikeutena hypätä esimerkiksi autoon. Lonkkadysplasian periytymisen mekanismi on kvantitatiivinen, eli sekä geeneillä että ympäristöllä on osuutensa lonkkanivelen muodostumisessa. Koirien lonkkanivelet arvostellaan Suomen Kennelliitossa niistä otettujen röntgenkuvien perusteella ja luokitellaan A:sta (normaali) E:hen (vaikea dysplasia).

Kennelliiton tilastoinnin mukaan (Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 23.01.2025) 1990 vuodesta alkaen syntyneiltä koirilta on lonkat kuvattu vain 5 %:lta. 1990-luvulla on lonkat kuvattu vain kolmelta koiralta (1x A, 2x B). Tarkastelujaksolla 2015-2024 syntyneistä koirista on lonkkakuvattu 12% (37 kpl). Koirien tulokset vaihtelevat A:sta D:hen, mikä tarkoittaa, että asteikon huonoimpia tuloksia E ei esiinny lainkaan. Taulukossa 5 on esitetty lonkkakuvaustulosten jakauma. Tulee muistaa, että koiria on kuvattu pieni määrä, eikä tästä voida vielä suuria johtopäätöksiä tehdä. Vuonna 2018 toteutetussa kyselyssä tuki- ja liikuntaelimistön sairauksia tuli esille vain yhdellä koiralla, jolla todettiin keski-ikässä pahat nivelrykot molemmissa lonkissa.

Taulukko 5. Eestinajokoirien lonkkaniveltilasto vuosina 2015-2024 syntyneiden koirien osalta.
(Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 23.01.2025)

Lonkkatulokset	A	B	C	D	E
% kuvatuista	43%	41%	14%	3%	0%

Tarkastelujaksolla 2015-2024 syntyneistä koirista kyynärnivelet on kuvattu 10 %-lla (33 kpl). 31 koiraa on saanut tuloksen 0 (ei muutoksia). Kahdella koiralla on tulos 1 (lievät muutokset).

Lisäksi tarkastelujaksolla 2015-2024 syntyneistä koirista 13:sta on tehty virallinen silmätutkimus, joista 10:llä tuloksena: ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia.

Synnyttämisvikojakaan ei terveystarkastuksen perusteella noussut esiin kuin yksittäistapauksia kuten napatyry tai pentuaikainen ongelma purennassa joka ei ole vaatinut hoitoa sekä maitokulmahampaiden kirurginen poisto.

Virossa on tehty vuonna 2011 terveystarkastus eestijakokoirien omistajille. Vastausten pohjalta 63% omistajista pitää koiransa terveenä, 27% enimmäkseen terveenä ja 10% enemmän sairaana kuin terveenä. Muista maista ei ole ollut terveystietoja käytettävissä.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Eestijakokoiran keskimääräinen elinikä on SKL:n Jalostustietojärjestelmässä olevan tilaston mukaan 8 vuotta ja 1 kuukautta (taulukko 6). Suurin osa ilmoitetuista eestijakokoirien kuolinsyistä ovat joko vanhuus tai tapaturman tai liikennevahingon aiheuttama kuolema. Metsästyskäytössä olevalla koiralla on huomattavasti suurempi riski kuolla tapaturman tai liikennevahingon seurauksena kuin valtaosalla koiraroduista. Usein tapaturmaisesti kuolleet koirat ovat suhteellisen nuoria yksilöitä. Vanhuuteen kuolleiden koirien keskimääräinen elinikä on ollut 11 vuotta ja 7 kuukautta eli eestijakokoiria voi pitää suhteellisen pitkäikäisenä rotuna.

Taulukko 6. Yleisimmät kuolinsyyt (6.2.2025 Jalostustietojärjestelmä)

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	3 vuotta 11 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	4 vuotta 11 kuukautta	2
Immunologinen sairaus	0 vuotta 6 kuukautta	1
Kadonnut	11 vuotta 4 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 3 kuukautta	8
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	6 vuotta 7 kuukautta	4
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 1 kuukautta	14
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	8 vuotta 8 kuukautta	2
Luusto- ja nivelsairaus	7 vuotta 9 kuukautta	4
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	3 vuotta 4 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	4 vuotta 1 kuukautta	8
Petovahinko	5 vuotta 7 kuukautta	1
Selkäsairaus	7 vuotta 2 kuukautta	2
Sydänsairaus	13 vuotta 3 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 vuotta 9 kuukautta	15
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	11 vuotta 7 kuukautta	31
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	8 vuotta 3 kuukautta	2
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	3 vuotta 9 kuukautta	9
Kaikki yhteensä	8 vuotta 1 kuukautta	107

4.3.4 Lisääntyminen

Eestinajokoirayhdistyksellä ei ole tarkkaa tai kattavasti kerättyä tietoa rodun lisääntymisongelmista ja/tai pentukuolleisuudesta. Tiedossa ei myöskään ole nartuilla haluttomuutta tulla astutuiksi tai uroksilla haluttomuutta astua. Sukupuolivietti on tiettävästi vahva. **Yksittäisellä koiralla on todettu kivesvika, jossa toinen kives ei ole laskeutunut.**

Eestinajokoirat synnyttävät ja hoitavat pentunsa yleensä hyvin. **Keskimäärin eestinajokoirat synnyttävät seitsemän pentua, mutta myös suuria pentueita syntyy silloin tällöin.** Suuri pentuekoko voi aiheuttaa polttoheikkoutta ja synnytysvaikeuksia. Yhdellä suomalaisella nartulla toisen tiineyden synnytys ei vahvoista poltoista huolimatta käynnistynyt normaalisti, ja pennut syntyivät keisarinleikkauksella. Pentukuolleisuutta/kuolleena syntyneitä pentuja on ollut yksittäistapauksia sekä Suomessa että Viron puolella. **Yhden pentueen tiedetään Suomessa syntyneen kuolleena mutta tästä ei ole virallista tietoa. Myös pentueita, joissa pennut jostain syystä ovat kuolleet syntymän jälkeen on yksittäisiä tiedossa. Synnynnäisiä vikoja tai epämuodostumia on myös ollut yksittäistapauksina.** Hoitovietti on nartuilla vahva ja ne hoitavat pentunsa hyvin itsenäisesti. **Suomalaisilla eestinajokoirilla on tavattu yksittäisiä kohtutulehdustapauksia.** Tulehdukset ovat kuitenkin varsin yleisiä yleisesti koirilla ja vanhenevilla nartuilla voi esiintyä nopeaa hoitoa vaativia kohtutulehduksia. Juoksuaikaan liittyviä ongelmia on ollut muutamalla eestinajokoiralla mm. erittäin runsaat ja kivuliaat juoksut. Valeraskauksia on ollut myös osalla nartuista. Hoivavietin puute sekä synnytys- ja astumisvaikeudet voivat olla perinnöllisiä ja niihin täytyy suhtautua vakavasti, jos sellaisia ilmenee, sillä rodun säilymisen kannalta normaali lisääntyminen on elinehto.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Eestinajokoiralla ei ole ulkomuotoon liittyviä liioiteltuja rotukohtaisia piirteitä, jotka altistaisivat rodun yksilöitä sairauksille, hyvinvointi- tai lisääntymisongelmille. Jalostuksen lähtökohtana on rodun alkuperäisessä käyttötarkoituksessa, jäniksen ja ketun metsästyksessä, toimiva rakenne ja ulkomuoto ilman liioiteltuja piirteitä.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Rodulla ei ole tällä hetkellä erityisiä hyvinvointi- tai terveysongelmia. Suomen eestinajokoirakannan kohdalla myös terveyttä on haastava arvioida. Kyseessä lienee kuitenkin perinnöllisten vikojen ja sairauksien kannalta hyvinkin terve rotu. Ei voida myöskään osoittaa mitään yleistä terveysongelmaa, johon tulisi eritoten kiinnittää huomiota jalostusvalinnoissa. Säännöllisiä, systemaattisia terveystutkimuksia ei rodulla ole. Jotta sairauksien osalta tilanne pysyisi nykyisenlaisena, on syytä kiinnittää huomiota pienen populaation monipuoliseen käyttöön. Tällä varmistetaan, ettei mikään sairausgeeni pääse rikastumaan kannassa, ja että jatkossakin pystytään tekemään mahdollisimman terveitä, riittävän alhaisen sukusiitoksen yhdistelmiä. Yksilöt, joilla on vaikeita perinnöllisiä vikoja tai sairauksia, karsiutuvat luonnostaan pois jalostuksesta. Osa sairauksista voi kuitenkin ilmetä vasta myöhemmällä iällä, jolloin koiria on ehkä jo ehditty käyttää jalostukseen. Tämän takia jatkuva perinnöllisten vikojen ja sairauksien seuranta on välttämätöntä, jotta viat eivät pääse yleistymään kannassa.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

EKL 8.11.2007 Suomen Kennelliitto 14.10.2015

KÄYTTÖTARKOITUS: Jäniksen, ketun ja myös ilveksen metsästykseseen käytettävä ajokoiria.

FCI:N LUOKITUS: 366

6 Ajavat ja jäljestävät koirat

Alaryhmä 1.2 keskikokoiset ajokoirat

Käyttökoetulos vaaditaan

LYHYT HISTORIAOSUUS:

Franz Reindolfin kirjoittaman ja valtiollisen maa ja metsähallinnon v. 1938 julkaiseman Metsästyksen käsikirjan sekä Eestin Kennelklubin samana vuonna julkaiseman rotukantakirjan antamien tietojen perusteella Virossa ei tuolloin ollut omaa ajokoirarotua. Kantakirjassa oli 43 ajometsästyksessä käytettyä koiraa (numerot 245–398), joita ei eritelty roduittain, ja populaation muodostivat pääasiassa sveitsinajokoirat, beaglet, saksalaiset ajokoirat ja alppienajokoirat. Vuonna 1942 julkaistu Edgar Vesterin kirjanen ”Kysymyksiä ja vastauksia metsästäjän kokeeseen” jakoi Virossa käytetyt ajokoirat korkearaajaisiin (puolalaiset, englantilaiset ja venäläiset eli kostromanajokoirat) ja matalaraajaisiin (sveitsiläiset, beaglet ja alppienajokoirat).

Samaan aikaan päätettiin keskittyä pienempiin ajokoiiriin, jotka eivät olisi niin suuri uhka sorkkaeläimille ja jotka myös ajaisivat hitaammin. Valitettavasti suurin osa jalostusmateriaalista tuhoutui sodan aikana. Vuosina 1947–1954 tarkastettiin ja arvioitiin 2460 ajavaa koiraa, joukossa niin puhdasrotuisia kuin risteytettyjä ja täysin sekarotuisiakin. Syyskuuhun 1954 mennessä oli löydetty 48 suhteellisen samantyyppistä pienikokoista yksilöä, jotka esitettiin arviointitoimikunnalle 24.-26.10.1954. Sergei Smelkov oli tuolloin käynnistänyt projektin uuden ajokoiran rotumääritelmän luomiseksi, ja jalostustyö alkoi saatavilla olleella materiaalilla. Uusi rotu nimettiin eestinajokoiraksi. Neuvostoliiton maatalousministeriön päätöksellä nro 161 (27.12.1954) rotumääritelmä hyväksyttiin virallisesti, ja se julkaistiin ensin venäjäksi. Tämä keskikokoa pienempi, sitkeästi työskentelevä ja soinnukkaasti haukkuva rotu on erityisen suosittu Venäjän Euroopan puoleisissa osissa, mutta se tunnetaan ja sitä käytetään myös Baltian alueella ja Suomessa.

YLEISVAIKUTELMA:

Kolmivärinen, harvoin kaksivärinen, keskikokoa pienempi, rungon pituus selvästi säkäkorkeutta suurempi, sopusuhtainen, voimakas- ja kuivarakenteinen. Voimakas luusto ja hyvin kehittyneet lihakset. Kestävät käpälät ja voimakas riistavietti tekevät eestinajokoirasta tehokkaan riistan löytäjän ja jäljittäjän vaikeassa maastossa. Valkoisen pohjavärin ansiosta koira on helppo havaita maastossa, ja soinnikas haukku auttaa sen paikallistamisessa kauempaakin. Selvä sukupuolileima.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA:

Pituusindeksi uroksilla 108–110, nartuilla 110–112.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:

Tasapainoinen, eloisa ja ystävällinen.

PÄÄ:

Ylhäältä katsottuna muodostaa tylpän kiilan, takaosastaan leveämpi ja kapenee hieman kohti kirsua.

Kallo:

Kohtuullisen leveä, kaarevalinjainen. Kulmakaaret ovat selvät mutta eivät korostuneet.

Otsapenger: Kohtuullinen, ei jyrkkä.

Kirsu: Leveä ja täysin musta, kelta- tai punavalkoisilla yksilöillä voi olla vaaleampi kirsu.

Kuono: Pitkä ja suora, sopusuhtainen kallo-osaan nähden.

Posket: Litteät ja melko kuivat.

Huulet: Kuivat ja tiiviit, eivät riippuvat, suupielessä ei huulipussia. Huulten reunat täysin pigmentoituneet.

Leuat / hampaat: Suuret, valkoiset hampaat, normaalisti kehittyneet leuat. Täydellinen hampaisto (42) ja leikkaava purenta, hampaat kiinnittyneet kohtisuoraan leukoihin ja yläetuhampaat asettuvat tiiviisti alaetuhampaiden eteen. Ikääntymisestä johtuva tasapurenta ja etuhampaiden kuluminen ei toivottavaa.

Silmät: Hieman vinot, tummanruskeat. Luomien reunat tummat.

Korvat: Ohuet ja riippuvat, keskikorkealle kiinnittyneet ja poskenmyötäiset, pyöreäkärkiset ja lyhyen karvan peittämät. Eteenpäin vedettäessä korvalehdet ulottuvat suunnilleen kuonon puoliväliin.

KAULA:

Keskipitkä ja hieman viistoasentoinen, pyöreähkö, lihaksikas ja kuiva, ei löysää kaulanahkaa.

RUNKO:

Säkä: Kohoaa selkälinjan yläpuolelle.

Selkä: Tasainen, leveä ja lihaksikas.

Lanne: Lyhyt, leveä, kaartuva, lihaksikas.

Lantio: Leveä, keskipitkä, lihaksikas ja viisto.

Rintakehä: Soikea, pitkä ja tilava, kyynärpäihin ulottuva. Takimmaiseta kylkiluut hyvin kehittyneet.

Vatsa ja alalinja: Rintalasta on pitkä ja vatsaviiva vain hieman nouseva.

HÄNTÄ:

Sapelimainen, tyvestä paksu ja hännänpäätä kohti hieman suippeneva, ulottuu kintereisiin. Liikkeessä eloisa, hännäntyvi ei koskaan saa nousta selkälinjan yläpuolelle.

RAAJAT

ETURAAJAT: Kuivat, vahvaluiset ja lihaksikkaat, edestä katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset. Raajakorkeus on noin puolet säkäkorkeudesta.

Lavat: Lavan ja olkavarren välinen kulma noin 115–120.

Kyynärpäät: Voimakkaat ja rungonmyötäiset, eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset vaan suoraan taaksepäin suuntautuvat.

Kyynärvarret: Luut poikkileikkaukseltaan soikeat ja keskipitkät. Täysin suorat ja runkoon nähden voimakkaat.

Välikämmenet: Leveät, joustavat ja lähes pystysuorat.

TAKARAAJAT: Kuivat, vahvaluustoiset ja lihaksikkaat, takaa katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset. Hyvin kulmautuneet.

Reisi ja sääri: Suunnilleen yhtä pitkät.

Polvet: Voimakkaat, kohtuullisesti kulmautuneet, liikkeessä eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset.

Väljalat: Keskipitkät, hyvin voimakkaat, pystysuorat.

KÄPÄLÄT: Soikeat ja tiiviit, varpaat kaarevat. Vahvat kynnet suuntautuvat maata kohti. Paksut päkiät.

LIIKKEET: Tehokkaat ja vapaat, suoraviivaiset, joustavat ja sujuvat.

NAHKA: Kiinteä, joustava, poimuton.

KARVAPEITE

KARVA: Peitinkarva lyhyttä, tasaista, kovaa ja kiiltävää. Kohtuullinen aluskarva. Häntä on kauttaaltaan tasaisen, tiheän karvan peittämä ja näyttää sen vuoksi paksulta, hännän päässä karva on hieman lyhyempää.

VÄRI: Tyypillinen väri on kolmivärinen: valkoinen pohjaväri, jossa on mustia läikkiä ja punaruskeat merkit, läikkien kokoa ei ole määrätty. Myös kaksivärinen keltaisin tai punaruskein läikin sallitaan. Väriyksessä on valkoisella pohjalla musta tai kellan-/punaruskea satulakuvio tai vaihtelevan kokoisia läikkiä, joissa voi olla lämpimän punaruskeat reunat. Valkoisia merkkejä on päässä, kaulan alapuolella, eturinnassa ja rintakehän alaosassa ja vatsassa. Kaikkien käpälien ja hännänpään tulee olla valkoiset. Kaikkien värien tulee olla mahdollisimman kirkkaat.

KOKO JA PAINO:

Säkäkorkeus: Urokset 45–52 cm, nartut 42–49 cm. Lantio on 1–1,5 cm säkää matalammalla.

VIRHEET:

Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

VAKAVAT VIRHEET:

Kevyt tai raskas rakenne

Lyhyt tai liian pitkä runko, takakorkeus

Liian litteä tai liian holvautunut kallo, liian jyrkkä tai liian loiva otsapenger, hyvin korostuneet kulmakaaret, pyöreät posket

Karkeapiirteinen pää, kyömy tai kovera kuononselkä

Puutteellinen pigmentti kirsussa, huulissa tai silmäluomissa

Vähäinen yläpurenta, jossa etuhampaat eivät kosketa toisiaan

Liian pienet, vaaleat tai ulkonevat silmät

Korvat liian lyhyet tai paksut, liian ylös kiinnittyneet, eivät poskenmyötäiset, tai pitkäkarvaiset

Pysty kaula, poimuinen kaulanahka

Kapea, litteä, taaksepäin levenevä rintakehä

Heikko, kehittymätön, notko tai köyry ylälinja, lyhyt selkä, pitkä lanne, jyrkkä lantio

Häntä liian pitkä (ulottuu yli 3 cm kintereen alapuolelle) tai liian lyhyt, sivulle kääntyvä hännänpää, liian runsas tai ohut karva hännässä, tyvestään pystyyn nouseva häntä

Ulkokierteiset kyynärpäät, heikot välikämmenet, sisä- tai ulkokierteiset kintereet, puutteelliset kulmaukset.

Litteät, hajavarpaiset tai pitkät (jäniksen-) käpälät

Väärä karvanlaatu, selvästi laineikas karva, liian lyhyt tai pitkä karva rungossa, liian pitkä karva kuonossa, korvissa tai hännässä, puuttuva aluskarva

Riittämätön kuviointi, selvät mustat tai ruskeat pilkut valkoisilla alueilla.

Ruskeat tai kahvinväriset läikät yhdistyneenä ruskeaan pigmenttiin
Arka tai hyvin levoton käytös

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

Vihaisuus tai liiallinen arkuus

Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

Väärä sukupuolileima

Liian suuri koko

Ylä- tai alapurenta

Keskenään eriväriset silmät, siniset silmät

Pienet taitto- tai pystykorvat

Taipunut, voimakkaasti sivulle kääntyvä tai epämuodostunut häntä

Valkoisen pohjavärin puute

HUOM.

Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Rodun koirien näyttelykäynnit ja jalostustarkastukset

Vuosina 2015-2024 on eestinajokoirilla yhteensä 654 tulosta näyttelyissä (taulukko 7). Tuloksista 64 % on laatuarvostelulla erinomainen ja 27 % laatuarvostelulla erittäin hyvä. Vain 9,5 % tuloksista on heikompia kuin erittäin hyvä.

Eestinajokoirille ei ole tähän mennessä järjestetty jalostustarkastuksia.

Taulukko 7. Eestinajokoirien näyttelykäynnit ja tulokset vuosina 2015-2024.

(Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 15.01.2025)

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	105 tulosta	63 tulosta	12 tulosta	1 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	184 tulosta
Nuorten luokka	42 tulosta	27 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	75 tulosta
Avoin luokka	198 tulosta	80 tulosta	26 tulosta	4 tulosta	4 tulosta	5 tulosta	317 tulosta
Käyttöluokka	4 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	5 tulosta
Valioluokka	52 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	52 tulosta
Veteraaniluokka	17 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	21 tulosta
Yhteensä	418 tulosta	174 tulosta	43 tulosta	5 tulosta	8 tulosta	6 tulosta	654 tulosta

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Ulkomuodosta puhuessamme on muistettava eestinajokoiran käyttö eli jäniksen, ketun ja ilveksen ajometsästys. Siksi on tärkeää, että ulkomuototuomarit ja kasvattajat pitävät tärkeimpinä niitä ulkomuoto-ominaisuuksia, joilla on arvoa käyttöpuolen kannalta. Koirien mahdolliset ulkomuodolliset virheet tulee arvostella suhteutettuna niiden vaikutukseen koiran työskentelyyn. Tarkastelun pohjana

käytetään rotumääritelmää. Erityisesti kiinnitetään huomiota rotutyyppiin. Jalostuksessa sen lisäksi päähuomio kiinnitetään niihin rakenteellisiin ominaisuuksiin, joilla on merkitystä koiran metsästyskäytön kannalta, kuten karvapeitteeseen, selkään, lantioon, raajoihin ja käpäliin. Edellä mainittuihin verrattuna muut poikkeavuudet rotumääritelmästä eivät ole yhtä raskauttavia, elleivät ne vaikuta selvästi rotutyyppiä muuntavasti.

Näyttelytulosten valossa Suomen eestinajokoirakanta näyttäisi vastaavan varsin hyvin rotumääritelmää eikä rotumääritelmä sisällä sellaisia vaatimuksia tai piirteitä, jotka olisivat ongelmallisia koiran hyvinvoinnin tai terveyden kannalta.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Eestinajokoirien edellinen jalostuksen tavoiteohjelma oli voimassa 2017-2025. Rodun ensimmäinen tavoiteohjelma oli voimassa 2007-2016.

Tavoitteena on ollut säilyttää rotumääritelmän mukainen koko ja ulkomuoto. Käytettävissä olevien näyttelytulosten valossa tässä on onnistuttu hyvin ja koko, ulkomuoto sekä luonne ovat pysyneet rotumääritelmän mukaisena.

Tavoitteena on ollut säilyttää nykyinen terveystilanne sekä kerätä edelleen tietoa suomalaisten eestinajokoirien terveydestä ja luonteesta. Virallisten terveystutkimusten määrä on ollut kasvussa verrattuna edelliseen tarkastelujaksoon ja eniten on tehty lonkka- ja kyynärniveldysplasiatutkimuksia. Lisäksi on tehty joitain virallisia spondyloosi-, patellaluksaatio- ja silmätutkimuksia. Tutkittujen koirien määrä on kasvussa, mutta on kuitenkin vielä vähäinen suurempien johtopäätösten tekemiseksi.

Tavoitteena ollut lisätiedon kerääminen koirien luonteesta, käyttöominaisuuksista, terveydestä ja ulkomuodosta on saatu alulle koe- ja näyttelykäynneistä, virallisista terveystutkimuksista ja rotuyhdistyksen terveys- ja metsästysominaisuuskyselystä saadun tiedon perusteella. Ajokokeissa käyneiden koirien määrä sekä virallisten terveystutkimusten tekeminen on tasaisessa kasvussa verrattuna aiempaan tarkastelujaksoon.

Edelliseen tavoiteohjelmaan kirjatut jalostustavoitteet sekä niiden toteutuminen

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Lisätiedon kerääminen eestinajokoirien käyttöominaisuuksista ja kasvattaa kokeissa käyneiden koirien osuutta.	Suomen eestinajokoirahdistykselle on perustettu koetoimikunta, joka järjestää ajokokeita sekä avustaa ja kannustaa koeharrastuksessa.	Vuosina 2015-2024 syntyneistä koirista ajokokeissa on käynyt 28 eri koiraa, joista 26 beaglein ajokoe ja 2 ketunajokoe.

		Vuosina 2021-2024 ajokokeissa on käynyt keskimäärin 15 koiraa/vuosi. Aiemmalla neljän vuoden jaksolla 2017-2020 ajokokeissa on käynyt keskimäärin 10 koiraa/vuosi.
Säilyttää nykyinen terveystilanne sekä kerätä edelleen tietoa suomalaisten eestinajokoirien terveydestä ja luonteesta. Kuolinsyytiedoston kerääminen.	Yhteisillä tapahtumilla ja keskustelualustoilla pyritty madaltamaan kynnystä keskustella koirien luonteesta ja terveydestä. Lisäksi kannustettu virallisiin terveystutkimuksiin. Tarkoitus on ollut jatkaa 2018 aloitettua terveys- ja metsästysominaisuuskyselyä. Lisäksi tarkoituksena ollut kerätä kuolinsyytiedostoa.	Terveystulosten valossa tässä on onnistuttu hyvin. Lonkkaniveldysplasiatutkimus: Vuosina 2015-2024 syntyneistä tutkittu 12 %. Tuloksista 84% A tai B. Vuosina 2021-2024 lonkkaniveltutkimus on tehty 26 koiralle, kun aiemmalla neljän vuoden jaksolla 2017-2020 tutkimus on tehty 16 koiralle. Kyynärniveldysplasiatutkimus: Vuosina 2015-2024 syntyneistä tutkittu 10 %. Tuloksista 94% on 0. Vuosina 2021-2024 kyynärniveltutkimus on tehty 25 koiralle, kun aiemmalla neljän vuoden jaksolla 2017-2020 tutkimus on tehty 12 koiralle. Vuonna 2018 aloitettua terveys- ja metsästysominaisuuskyselyä ei ole uusittu eikä kuolinsyytiedoston keräämistä ole tehty.
Säilyttää rotumääritelmän mukainen koko ja ulkomuoto.	Tiedon jakaminen kasvattajille. Näyttelyihin kannustaminen.	Käytettävissä olevien näyttelytulosten valossa tässä on onnistuttu hyvin. Vuosina 2015-2024 näyttelytuloksia on yhteensä 654, joista 91 % on

		laatuarvostelulla erinomainen tai erittäin hyvä.
Uuden geenimateriaalin saaminen tuontikoirien avulla.	Eestinajokoirayhdistys on järjestänyt luentoja liittyen tuontikoirien tärkeyteen jalostuksen näkökulmasta. Lisäksi luennoilla on keskusteltu, miten sopivia koiria voisi etsiä ja tuoda Suomeen ulkomailta.	Tuontikoiria on yhteensä 5 tarkasteluvuosina 2021-2024. Edellisen neljän vuoden jaksona vuosina 2017-2020 tuontikoiria oli 7, joten tuontimäärät eivät ole merkittävästi muuttuneet. Tilannetta hankaloittaa, koska tuontikoiria ei ole mahdollista saada Venäjältä sulkutilan vuoksi.
Sukusiitoskertoimen pitäminen mieluiten 0 % tai lähellä sitä 4 sukupolvessa tai kokonaissukusiitosprosentin pysyminen alle 2 %:ssa.	Yhdistyksen jalotustoimikunta on laatinut parituslomakkeen, jonka avulla kasvattaja voi tarkistaa noudattaako suunniteltu yhdistelmä jalostuksen tavoiteohjelman suosituksia. Lisäksi on järjestetty luentoja, joissa jaettu tietoa jalostukseen liittyen.	Vuosina 2021-2024 syntyneistä pentueista 11:llä sukusiitosprosentti neljässä sukupolvessa on 0,00% ja yhdellä 1,66%. Samalla tarkastelujaksolla syntyneistä pentueista 10:llä sukusiitosprosentti oli 8 sukupolvella laskettuna alle 2%.
Uusintayhdistelmien välttäminen	Yhdistyksen jalotustoimikunta on laatinut parituslomakkeen, jonka avulla kasvattaja voi tarkistaa noudattaako suunniteltu yhdistelmä jalostuksen tavoiteohjelman suosituksia. Lisäksi on järjestetty luentoja, joissa jaettu tietoa jalostukseen liittyen.	Vuosina 2021-2024 syntyneistä 15:stä pentueesta kaksi on uusintayhdistelmiä.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Kannan pienen koon vuoksi eestinajokoirien jalostaminen on Suomessa hankalaa, mutta ei mahdotonta. Jalostusvalinnoissa ja koirien tuonneissa on suosittava rotutyypillistä koiraa, jolla ei ole vakavia perinnöllisiä vikoja tai sairauksia. Jalostusmateriaalia on hyödynnettävä monipuolisesti, koska nykyinen kantamme on melko suppea. Sukusiitoskerroin tulisi olla mieluiten 0 % tai lähellä sitä neljässä sukupolvessa tai kokonaissukusiitosprosentin tulisi olla alle 2 %:ssa. Uusintayhdistelmiä tulisi välttää.

Lisäksi tuontikoiria tulisi saada lisää jalostuksen käyttöön. Tuontikoirien tulisi mahdollisuuksien mukaan olla eri sukuisia kuin Suomessa jo olevat koirat sekä niiden tulisi olla keskenään eri linjoista. Tilannetta hankaloittaa, koska tuontikoiria ei ole mahdollista saada Venäjältä sulkutilan vuoksi.

Käyttöominaisuudet

Jalostuksen ensisijaisena tavoitteena pidetään metsästysominaisuuksien vaalimista ja vahvistamista. Eestinajokoira on jäniksen, ketun ja ilveksen metsästyksessä käytettävä ajokoira. Tavoitteena on lisätiedon kerääminen eestinajokoirien luonteesta ja käyttöominaisuuksista. Tavoitteena on kasvattaa kokeissa käyneiden koirien osuutta.

Terveys ja lisääntyminen

Rodun hyvä terveys on eräs tärkeimmistä jalostustavoitteista. Tavoitteena on säilyttää nykyinen terveystilanne sekä kerätä edelleen tietoa suomalaisten eestinajokoirien luonteesta, metsästysominaisuuksista sekä rodun terveydestä. Tiedon keräystä varten on vuonna 2018 laadittu eestinajokoirille suunnattu terveys- ja metsästysominaisuuskysely, jolla on tarkoitus jatkaa tiedonkeruuta ja seurata rodun tilanteen kehittymistä, jotta osattaisiin ajoissa reagoida mahdollisiin terveysongelmiin jalostusvalinnoilla. Lonkka- ja kyynärtilanteesta tarvitaan lisää tietoa. Tutkimusprosenttien toivotaan yhä nousevan kuluva JTO-kauden aikana, sillä kuvausmäärät ovat olleet melko vähäisiä tähän mennessä ja keskittyneet pitkälti vain muutamien sukulinjojen koiriin. Kokemuseräisesti kyynärdysplasia rajoittaa ajavien koirien metsästyskäyttöä lonkkadysplasiaa enemmän.

Ulkomuoto

Tavoitteena on säilyttää rotumääritelmän mukainen koko ja ulkomuoto. Koon kasvaminen on haitallista käyttöominaisuuksille, sillä iso koko ja paino vähentävät kestävyyttä. Nopeus ei myöskään saa kasvaa, koska myös se vähentää kestävyyttä sekä hankaloittaa käytännön metsästyksessä.

Erittäin tärkeää jalostustavoitteiden toteutumisessa on, että suurin osa rodun harrastajista saataisiin jäseniksi Suomen Eestinajokoirayhdistys ry:hyn ja toimimaan yhteisen tavoitteen edistämiseksi. Hyvä jäsenpeitto on erityisen tärkeää pienelle rodulle jotta saataisiin mahdollisimman laajasti tietoa rotumme koirista ja mahdollisimman monet koirat jalostustoiminnan piiriin.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

- Jalostukseen käytettävän eestinajokoiran tulee olla rodunomainen sekä ulkomuodoltaan että luonteeltaan.
- Koiran suositellaan olevan iältään vähintään 2-vuotias, mielellään tätä vanhempi.
- Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun yläikärajaksi suositellaan 5 vuotta.
- Jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota eestinajokoiraan käyttökoirarotuna, koiran metsästysominaisuuksia tulee jalostusmielessä vahvistaa, ettei rodulle käy jakautumista käyttö- ja näyttelylinjaisiin koiriin.
- Käyttöominaisuuksien varmistamiseksi suositellaan jalostukseen käytettävän koiria, joilla on ajokoetus.
- Myös eestinajokoiran kokoon tulee kiinnittää huomiota yhdistelmiä suunnitellessa, jotta koko pysyy rotumääritelmän mukaisena eikä kasva liian suureksi.
- Sukusiitosaste pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena, sukusiitos neljälle sukupolvelle mielellään 0% tai lähellä sitä, kokonaissukusiitosprosentti 2% tai alle.
- Suositellaan, että jalostukseen käytettäviltä koirilta kuvataan lonkat ja kyynärät.
- Jalostukseen valitun yhdistelmän koirien tulisi täydentää toisiaan, eikä niillä saa olla samoja rodussa esiintyviä puutteita.
- Koiran jälkeläismäärä ei saisi ylittää kahta pentuetta ja saman yhdistelmän uusimista vältetään.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Terveystilanteen seuraamiseksi kasvattajia ja omistajia kannustetaan entistä enemmän käyttämään koiriaan terveystutkimuksissa (erityisesti lonkka- ja kyynärkuvaukset) sekä viemään koiria ajokokeisiin. Eestinajokoirayhdistyksellä on omistajille suunnattu terveys- ja metsästysominaisuuskysely, johon vastaamalla omistaja voi kartuttaa tietoa rodun terveystilanteesta. Kannustetaan omistajia sekä rodusta kiinnostuneita osallistumaan Suomen Eestinajokoirayhdistyksen tapahtumiin ja toimintaan.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

UHAT	MAHDOLLISUUDET
- pentujen matala syntyvyys - koirien jalostusmateriaalin vähyys ja geneettisen monimuotoisuuden kapeneminen	- jalostuskoirien maahantuonti ja ulkomaisten urosten käyttö (kun tuonti on terveystutkittu ja tuo geneettistä monimuotoisuutta)
- kasvattajien ja koiranomistajien heikko osallistuminen Eestinajokoirayhdistyksen ylläpitämiin kyselyihin	
- kasvattajat eivät sitoudu noudattamaan jalostussuosituksia, eikä yhdistystoiminta ja yhteistyö kiinnosta - tuontikoirien taustoista ei välttämättä saa riittävästi tietoa; luotettavan tiedon saanti	- suomalaisten kasvattajien entistä tiiviimpi yhteistyö - yhteistyö ja tiedonjako myös ulkomaisten kasvattajien kanssa - kiinnostus rotua kohtaan on kasvanut, uusia harrastajia ja kasvattajia tulevaisuudessa
- terveyden heikkeneminen, jos eestinajokoirien terveystilanteesta ei saada lisää tietoa eikä jalostuskoiria tutkituteta perinnöllisten sairauksien ja vikojen varalta	- terveystarkastus mahdollistaa onnistuessaan tehokkaan jalostusneuvonnan terveysasioissa - tiedon kerääminen (terveystarkastus, luonnetestit, jalostuskyselyt) - ei liioiteltuja tai epäterveitä rotupiirteitä
- Suomessa vallitseva suden ja ilveksen suojeluinto	
- harrastajakunnan vähentyminen	- rotujärjestössä viriävä nuorisotoiminta nuorisosaostion kautta, nuorille harrastajille Junnuketjuun luovutettavat pennut - rodun koko ja luonne edesauttaa oman kannattajakunnan muodostumista
- rodusta tulee seurakoirarotu tai eriytyy näyttelylinja	- ajokokeet ja niiden edellyttäminen jalostuksessa tason seurannan tukena

Varautuminen ongelmiin

Ongelmiin voidaan varautua keräämällä tietoa ja välittämällä sitä kasvattajille ja harrastajille. Koirien terveydentilan seuraaminen, terveystiedon kerääminen ja viralliset terveystarkastukset, jotta tieto rodun sairauksista voidaan huomioida ja reagoida ilmenneisiin ongelmiin.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2026	Metsästysominaisuuksien kehittymisen seuranta (ajokokeet). Rodunmukaisen ulkomuodon ja rakenteen säilymisen seuranta (näyttelytulokset). Populaation geneettisen tilan seuranta.
2027	Metsästysominaisuuksien kehittymisen seuranta (ajokokeet). Rodunmukaisen ulkomuodon ja rakenteen säilymisen seuranta (näyttelytulokset). Populaation geneettisen tilan seuranta.
2028	Metsästysominaisuuksien kehittymisen seuranta ja analysointi (ajokokeet). Rodunmukaisen ulkomuodon ja rakenteen säilymisen seuranta ja analysointi (näyttelytulokset). Populaation geneettisen tilan seuranta ja analysointi. Kasvattaja-/jalostuspäivät Tiedonkeruu terveys- ja metsästysominaisuuskyselyllä
2029	Uuden jalostuksen tavoiteohjelman tekeminen vuosille 2031-2035. Uuden jalostuksen tavoiteohjelman ennakkotarkastus Kennelliitossa, hyväksyminen yhdistyksen vuosikokouksessa, toimittaminen rotujärjestölle vuosikokousta varten.
2030	Uuden jalostuksen tavoiteohjelman hyväksyminen rotujärjestön vuosikokouksessa ja Kennelliitossa. Tiedonkeruun jatkaminen

Jalostuksen tavoiteohjelman vaikutuksia seurataan vuosittain tilastojen ja tulosten valossa, samoin populaation kokonaistilaa ja sukusiitosastetta. Yksittäisten koirien käyttömääriä tarkkaillaan jatkuvasti, jotta määrät eivät kasva liian suuriksi. Seurataan rodun tilannetta niin Suomessa kuin maailmalla, ja jaetaan tietoa sekä ohjeistetaan kasvattajia ja koirien omistajia tarpeen mukaan jonkin uuden riskin syntyessä tai uhatessa. Rodun harrastajia kannustetaan tietojen jakamiseen ja julkaisuun terveyden ja käyttöominaisuuksien suhteen.

Toimintasuunnitelmassa vuosille 2021-2025 on ollut jalostustoimikunnan perustaminen, tiedonkeruu terveys- ja metsästysominaisuuskyselyllä, koirien katselmuksot, kuolinsyytiedoston kerääminen, JTO:n päivitys ja kasvattaja-/jalostuspäivät.

Suomen eestinajokoirayhdistykselle on perustettu jalostustoimikunta vuonna 2020, joka auttaa harrastajia mm. yhdistelmän etsimisessä ja sen arvioimisessa virallisten tietojen perusteella.

Kasvattaja-/jalostuspäiviä ei ole järjestetty, mutta yhdistys on järjestänyt keskustelutilaisuuksia, koulutuksia ja luentoja, joissa on jaettu tietoa harrastajille koeharrastuksesta, jalostuksesta ja rodun tämän hetkisestä tilanteesta.

7. LÄHTEET

Eestinajokoiran rotumääritelmä EKL 8.11.2007 SKL-FKK 14.10.2015 FCI 4.9.2019

Suomen Eestinajokoirayhdistys ry

Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben ry

Kennelliiton yleinen jalostusstrategia 2024-2028

MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 26.1.2025)

Suomen Ajokoirajärjestö ry

Kennelliiton Jalostustietojärjestelmä

Terveys- ja metsästysominaisuuskysely, Suomen Eestinajokoirayhdistys ry 2018

8. LIITTEET

LIITE 1. Eestinajokoirien terveys- ja metsästysominaisuuskysely 2018.

<https://forms.gle/XRCedUsQCbiMAPjA7>